

Список бібліографічних посилань

1. Особливості надання психологічної допомоги учасникам антитерористичної операції : наук.-практ. посіб. / С. В. Кобець, В. П. Остапович, Л. А. Кирієнко, В. В. Барко ; за ред. В. О. Криволапчука. Київ : ДНДІ МВС України, 2017. 180 с.

2. Кирієнко Л. А. Система психологічної допомоги в контексті реабілітації осіб із психотравмою. *Наука і правоохорона*. 2017. № 2 (36). С. 247–254.

Отримано 27.02.2018

УДК 342.9

Михайло Степанович ІЛЬНИЦЬКИЙ,

*голова Всеукраїнської громадської організації «Громада і Закон»,
кандидат юридичних наук*

ДО ПИТАННЯ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ НОРМ, ЯКІ РЕГУЛЮЮТЬ ЮРИДИЧНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОСТУПКИ

Визначено поняття «кодифікації» як способу систематизації нормативних актів. Автор наполягає, що для ефективного функціонування правової системи України актуальним є рекодифікації Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Сучасний Кодекс України про адміністративні правопорушення [1], до якого постійно вносяться зміни за своєю суттю є законом який поєднує норми матеріального та процесуального права, охоплює всі сфери суспільно-економічного життя і в той же час містить в собі ряд колізійних норм або норм, які не виконуються через їх недосконалість (нікчемних норм). Відповідно, Кодекс України про адміністративні правопорушення потребує системних змін.

Ефективне правове супроводження адміністративної реформи передбачає подальшу систематизацію адміністративного законодавства, насамперед шляхом його кодифікації. Вона завжди пов'язана з глибокою і всебічною переробкою чинного законодавства та внесенням до нього суттєвих змін. Кодифікація забезпечує внутрішню погодженість, цілісність, системність і повноту правового регулювання відповідних відносин.

Кодифікація – це спосіб систематизації нормативних актів, що здійснюється шляхом перероблення та зведення правових норм, що містяться в різних актах, у логічно узгоджений нормативно-правовий акт, який системно і вичерпно регулює певну сферу суспільних відносин. Це необхідно зробити для формування сучасного законодавства, яке регулюватиме публічно-правові відносини відповідно до сучасних

світових стандартів та конституційних положень. Крім цього, норми й ряд різних підзаконних актів під час кодифікації знайдуть своє місце в законодавстві, що спростить їх застосування.

У сукупності, завдяки визначеному підходу до публічного порядку можна досягти гуманізації правової системи та відповідності законодавства положенням Конституції України. Простота й зрозумілість законів для громадян буде свідчити про демократизацію суспільства.

Принципом кодифікації має стати відмова від поєднання в одному нормативному акті норм матеріального та процесуального права. Такий підхід спростить системне розуміння правозастосувачами положень кодифікованого акту, зробить його цілісним та дозволить детально прописати механізм кожної процедури або сутність правового явища.

В той же час, нині КУпАП є таким нормативним актом, який не сприяє розвитку соціально-економічних відносин, а навпаки їх гальмує. Академік В. Б. Авер'янов наголошував: *«З огляду на це вбачається більш правильним і практично зручнішим відмовитись в подальшому від традиції включати в єдиний кодифікований акт весь масив складів адміністративних проступків, оскільки по-перше, в цьому немає об'єктивної потреби; по-друге, це не виправдане з точки зору дотримання вимог систематизації законодавства і нормо проектування. Натомість зазначені склади мають, на наш погляд, визначатись у конкретних законах, що регулюють охоронювані адміністративним правом відносини у відповідних сферах правового регулювання»* [2].

Кодекс України про адміністративні правопорушення з моменту прийняття у 1985 р. зазнав десятки змін, але і досі залишається основним актом, що регулює накладення відповідальності за вчинення проступків. Частина матеріальних норм вже перенесена до базових кодексів – Митного, Податкового тощо. Цей процес необхідно продовжити та перенести до базових нормативних актів норми, що містяться в КУпАП та не стосуються сфери державного управління (адміністрування).

Зміни в адміністративне законодавство стануть підґрунтям для зменшення справ, які розглядають працівники Національної поліції України. Більше того, дані провадження повинні носити позасудовий характер, що суттєво розвантажить українські суди.

Зважаючи на те що склади проступків, що містяться в КУпАП та ряді нормативних актів, що регулюють відповідальність у відповідних суспільно-економічних сферах, по своїй суті не є адміністративними (управлінськими) слід змінити термін «адміністративне правопорушення (проступок)» на термін: «проступок» у відповідній суспільно-економічній сфері («проступок у митній сфері» або «митний проступок», «проступок у податковій сфері» або «податковий проступок», тощо).

Перенесення складів провин, у нормативно-правові акти, які регулюють суспільні відносини в певних суспільно-економічних сферах стане основою для ефективного регулювання з боку державних органів у напрямку захисту прав громадян.

Надалі кодекси й закони вимагають внутрішньої систематизації відповідно до соціально-економічних змін у житті суспільства. Найбільш оптимальною є наступна структура нормативно-правових актів:

Загальна частина – Правила поведінки в суспільно-економічній сфері;

Особлива частина – Порушення встановлених правил і відповідальність за них;

Спеціальна частина – Особливості процедур по виявленню й притягненню до відповідальності за скоєння проступків.

Поєднання в одному нормативному акті матеріальних норм які регулюють відповідальність за вчинення проступків у різних суспільно-економічних сферах та процесуальних норм є таким що протирічить сучасним вимогам та не сприяє ефективності законодавства. Виокремлення норм щодо відповідальності за проступки в окремих розділах базових кодексів дозволить в подальшому їх поетапне вдосконалення у відповідності до вимог часу.

Доцільно в базових кодексах в яких містяться норми щодо правового регулювання правовідносин у відповідних суспільно-економічних галузях виділяти окрему Спеціальну частину – в якій розміщати норми, що регулюють особливості проваджень, що здійснюються відповідними органами державної влади в юрисдикцію яких входить дотримання законодавства в даній сфері.

Також представляється можливим внесення в Кримінальний кодекс України змін у вигляді окремих статей про посилення кримінальної відповідальності за правопорушення, які являють загрозу публічному порядку й правам людини. Зокрема – керування транспортним засобом у нетверезому вигляді.

Загальний принциповий підхід «один контролюючий орган (діючий на основі положення) – один нормативний акт (кодекс, закон)» дозволить: провести децентралізацію на законодавчому рівні; зменшити кількість справ розглянутих у судах; сприяти правовому вихованню громадян; збільшити надходження коштів у місцеві бюджети за рахунок штрафних санкцій.

Таким чином для ефективного функціонування правової системи України нині актуальним, так само як і двадцять років тому, є рекодифікації Кодексу України про адміністративні правопорушення. Дані заходи в цілому стануть основою для систематизації українського законодавства і його гармонізації із законодавством Європейського Союзу.

Вдосконалення законодавства щодо забезпечення публічного порядку сприятиме поліпшенню публічної безпеки та організації діяльності органів державної влади, зокрема, діяльності органів поліції щодо захисту прав і свобод громадян.

Список бібліографічних посилань

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 01.03.2018).

2. Авер'янов В. Б. Вибрані наукові праці / упоряд. О. Ф. Андрійко, В. П. Нагребельний та ін. ; за заг. ред. Ю. С. Шемшученка, О. Ф. Андрійко. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2011. С. 390.

Отримано 12.03.2018

УДК [159.9:355/351.74]:616.895

Олександр Сергійович КОЛЕСНІЧЕНКО,

*начальник науково-дослідної лабораторії морально-психологічного супроводження службово-бойової діяльності Національної гвардії України науково-дослідного центру службово-бойової діяльності Національної академії Національної гвардії України (м. Харків),
кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник;*

Яніна Володимирівна МАЦЕГОРА,

*провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії морально-психологічного супроводження службово-бойової діяльності Національної гвардії України науково-дослідного центру службово-бойової діяльності Національної академії Національної гвардії України (м. Харків),
кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник*

МОНІТОРИНГ ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ – УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Обґрунтовано алгоритм проведення моніторингу психічного стану військовослужбовців Національної гвардії України. Розкрито необхідність проведення поглибленого психологічного вивчення на підставі якого визначають типові висновки-рекомендації щодо можливості залучення військовослужбовця до участі у бойових діях виходячи із характеристик його стійкості до психологічної травми та бойовим досвідом.

Після повернення військовослужбовців НГУ із зони АТО до місць постійної дислокації у період не більше ніж 10 днів після прибуття, при необхідності, здійснюється поглиблене психологічне та медичне вивчення (огляд).

Поглиблене медичне вивчення включає огляд лікарями-спеціалістами (лікар-терапевт, лікар-хірург, лікар-отоларинголог, лікар-невропатолог), а у разі необхідності (за показаннями) – іншими лікарями